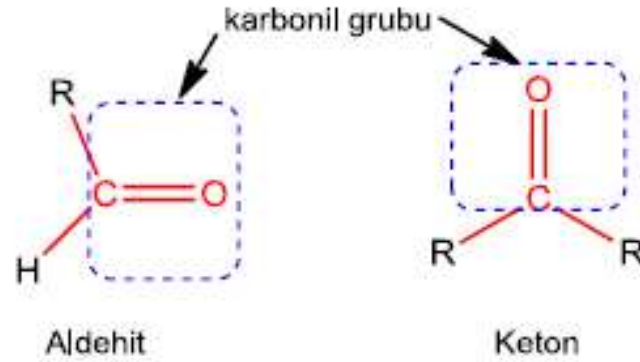

Aldehit ve Ketonlar

Aldehitler ve ketonlar, yapılarında karbonil(-C=O) grubu içeren maddelerdir.

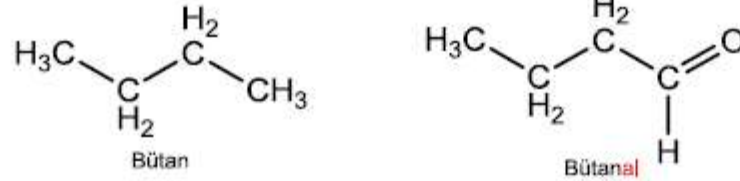

Aldehitte karbonil grubuna en az bir H bağlanırken, ketonda karbonil grubuna R grupları bağlanır.

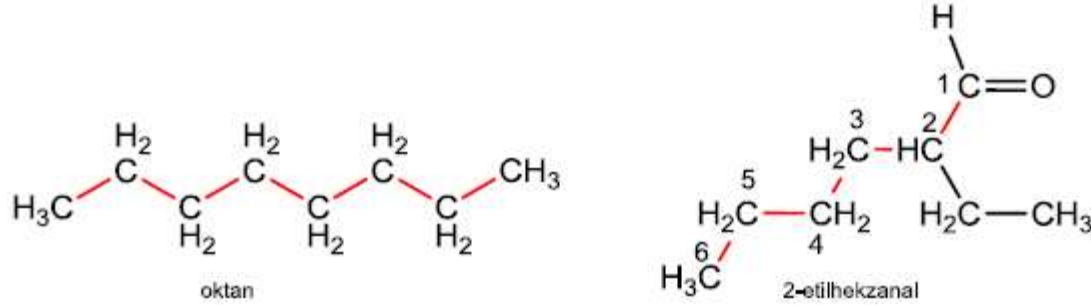
Aldehit ve Ketonların adlandırılması yapılırken aşağıdaki kurallar uygulanır.

1. Ana zincir belirlenir.
2. Dallanmış grupların belirlenmesi ve adlandırılması yapılır.
3. Dallanmaların herbirinin numaraları dallanmış grubun adının önüne getirilir.
4. Dallanmalar alfabetik olarak sıralanır.

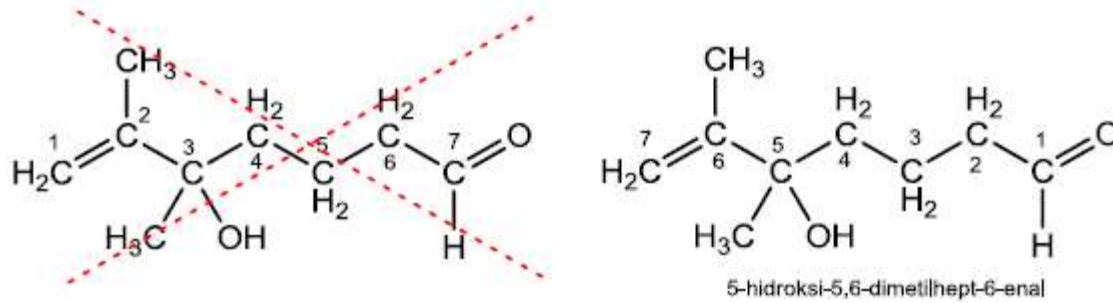
a) Aldehit adlandırılırken ana zincir adına **-al** eki eklenir.

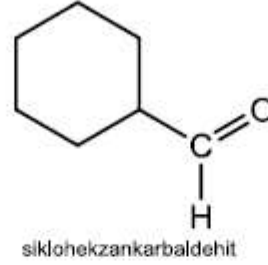
b) Aldehit adlandırmasında ana zincir seçilirken aldehit grubunun bu zincirde seçilmesi gerekir. Zincir numaralandırılırken, aldehit grubunun karbonuna bir numara verilir.

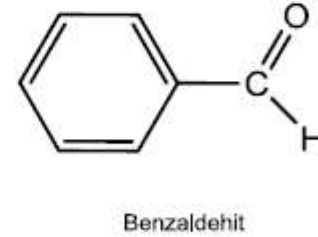
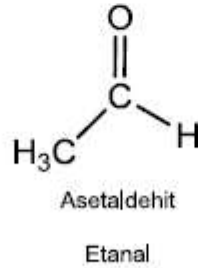
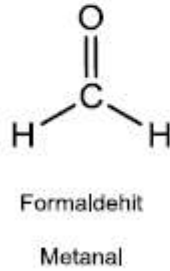
c) Bir molekülün yapısında aldehit grubu haricinde, hidroksil grubu ve π bağı da varsa, aldehit grubunun karbonu 1 numaralı C olarak alınır. Adlandırma yapılırken aldehit karbonunun numarasının 1 olduğu bilindiği için kullanılmasına gerek yoktur.

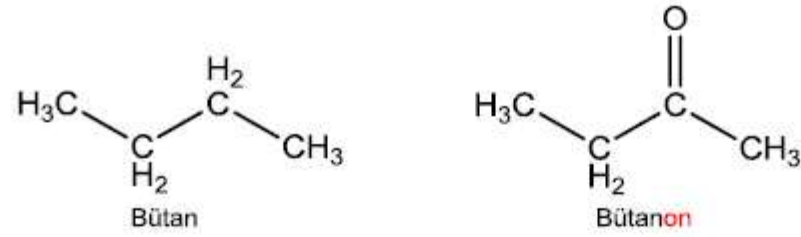
d) Aldehit grubunun karbonu doğrudan bir halka yapısına bağlanmışsa, oluşan halkalı yapı **karbaldehit** olarak adlandırılır.

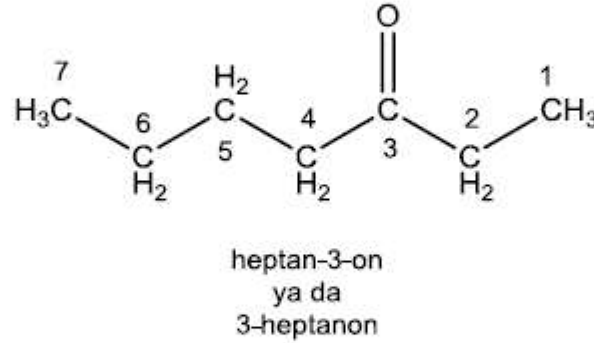
IUPAC basit aldehitlerin genel kullanımındaki adlarını da adlandırmada kabul etmekte ve kullanmaktadır. Aşağıda bu yapıdaki bazı aldehitlerin genel adları verilmiştir.

Ketonlarda da adlandırma işlemleri aldehitlerinkine benzerlik gösterir. Ketonların adlandırmasında ayrıca aşağıdaki işlemlere dikkat etmek gerekir. Ketonlarda ana yapıdaki alkanın sonuna **-on** eki getirilir.

Adlandırma yapılırken keton grubunun olduğu karbonun numarasının belirtilmesi gerekir. IUPAC, 1979 yayınladığı kurallarda, bu numaranın ana zincirden önce yazılması gerektiğini belirtmişti. 1993 ve 2004 yıllarında yaptığı değişiklikle, numaranın -on ekinden önce yazılmasının daha uygun olacağını belirtmiştir; ancak daha önceki kuralla gerçekleştirilen adlandırmanın da doğru olduğunu kabul etmektedir.

IUPAC basit ketonları genel kullarımdaki adlarını da adlandırmada kabul etmekte ve kullanmaktadır. Aşağıda bu yapıdaki bazı ketonların genel adları verilmiştir.

